

a. above (showing lordship or sovereignty over something) (ऐश्वर्य); अधिरीश्वर P. I. 4. 97; अधि भुवि रामः P. II. 3. 9 Sk. Rāma rules over the earth; the country ruled over may be used with loc. of 'ruler'; अधि रामे भूः *ibid*; प्रहारवर्म-
 ष्यधि विदेहा जाताः Dk. 77 subject to, under the government of, become the property or possession of (अधि denoting स्वत्व in this case); under, inferior to (हीन); अधि हरौ सुराः (Bopadeva) the gods are under Hari. -4 (As first member of Tatpuruṣa compounds) (a) Chief, supreme, principal, presiding; °देवता presiding deity; °राजः supreme or sovereign ruler; °पतिः supreme lord &c. (b) Redundant, superfluous (growing over another); °दन्तः = अध्यारूढः (दन्तस्योपरि जातः) दन्तः P. VI. 2. 188. (c) Over, excessive; °अधिक्षेपः high censure. According to G. M. अधि has these senses: अधिरध्ययनैश्वर्य-
 वशित्वस्मरणाधिके। e. g.; उपाध्यायादधीते; इडोऽध्ययनार्थकत्वस्य अधिव्योक्तकः; अधिपतिः (ऐश्वर्य); अधीनः (वशित्वे) अधिगतः इन्; मातुरध्येति (स्मरणे); अधिकम् (अधिके). -5 Instead of; इदमग्रे सुधितं दुधितादधि प्रियादु चिन्मन्मनः प्रेय अस्तु ते Rv. 1. 140. 11. In the Veda अधि is supposed by B. and R. to have the senses of 'out of', 'from', 'of', 'among', 'before', 'beforehand', 'for', 'in favour of', 'in', 'at'.

अधिक a. [abbreviation of अध्यारूढः; अध्यारूढशब्दात् क्व उत्तरपदलोपश्च P. V. 2. 73]. 1 More, additional, greater (opp. ऊन or सम); तदस्मिन्नधिकम् P. V. 2. 45. (In comp. with numerals) plus, greater by; अष्टाधिकं शतम् 100 plus 8 = 108; चत्वारिंशतोऽधिकाः = °चत्वारिंशाः more than 40; नवाधिकां नवतिम् R. 3. 69; एकाधिकं हरेज्ज्येष्ठः Ms. 9. 117. -2 (a) Surpassing in quantity, more numerous, copious, excessive, abundant; in comp. or with instr.; श्वासः प्रमाणाधिकः Ś. 1. 29. more than the usual measure. (b) Inordinate, grown, increased, become greater; abounding in, full of; strong in; °क्रोध R. 12. 90; वयोऽधिकः Ms. 4. 141 senior in years; शिशुरधिकवयाः Ve. 3. 32. old, advanced in years; भवनेषु रसाधिकेषु v. l. (सुधासितेषु) पूर्वं Ś. 7. 20; करोति रामं हृदि कौतुकाधिकं K. 2; रसाधिके मनसि Śi. 17. 48 abounding in. -3 (a) More, greater, stronger, mightier, more violent or intense; अधिकां कुरु देवि गुरुभक्तिम् K. 62; ऊनं न सत्त्वेष्वधिको बबाधे R. 2. 14 the stronger animal did not prey on the weaker; पुमान्युंसोऽधिके शुके स्त्री भक्त्याधिके द्वियाः Ms. 3. 49; अधिकं मेनिरे विष्णुम् Rām.; अधिकं मित्रम् Pt. 2; यवोयान्गुणतोऽधिकः Ms. 11. 185; 9. 154. (b) Superior to, better than; higher than [with abl. or in comp.]; प्रमाणाधिकस्यापि मत्तदन्तिनः Pt. 1. 327; सेनाशते-
 भ्योऽधिका बुद्धिः Mu. 1. 27 surpassing, more than a match for &c.; विधेरधिकसंभारः R. 15. 62 more than what was sanctioned by rules; तपस्विभ्योऽधिको योगी Bg. 6. 46; ब्रह्म प्रदानेभ्योऽधिकम् Y. 1. 212; अश्वधिको राजा H. 3. 77 strong in cavalry; धनधान्याधिको वैश्यः H. 4. 21 excels in, is superior by reason of; लोकाधिकं तेजः Mu. 4. 10 superior to; sometimes with gen.; पञ्चदशानां भ्रातणामधिको गुणैः K. 136. -4 Later, subsequent, further than (of time); राजन्य-
 बन्धोर्द्विविधे (केशान्तो विधीयते) वैश्यस्य द्रपधिके ततः Ms. 2. 65. 2

years later i. e. in the 24th year; sometimes with gen.; ममाधिका वा तुल्या वा Rām. -5 Eminent, uncommon, special, peculiar (असाधारण); विद्या नाम नरस्य रूपमधिकम् Bh. 2. 20 superior or uncommon form or beauty; धर्मो हि तेषामधिको विशेषः H. Pr. 25; इज्याध्ययनदानानि वैश्यस्य क्षत्रियस्य च। प्रतिग्रहोऽधिको विप्रे याजनाध्यापने तथा॥ Y. 1. 118; sometimes used in the comparative in the above senses; क्लेशोऽधिकतरस्तेषाम् Bg. 12. 5; °तरमिदानीं राजते राजलक्ष्मीः V. 5. 22; स्वर्गोऽधिकतरं निर्वृत्तिस्थानम् Ś. 7. -6 Redundant, superfluous; °अङ्ग having a redundant limb; नोद्वहेत्कपिलां कन्यां नाधिकाङ्गं न रोगिणीम् Ms. 3. 8. -7 Intercalated, intercalary (as a month &c.) -8 Inferior, secondary. -कम् 1 Surplus, excess, more; लभोऽधिकं फलम् Ak. -2 Abundance, redundancy, superfluity. -3 A figure of speech equivalent to hyperbole; आश्रयाश्रयिणोरैकस्याधिक्येऽधिकमुच्यते। किमधिकमस्य ब्रूमो महिमानं वारिधेरहित्यत्र। अज्ञात एव शेते कुक्षौ निक्षिप्य भुवनानि॥ अत्र आश्रयस्याधिक्यम्। युगान्तकालप्रतिसंहतात्मनो जगन्ति यस्यां सविकाशमासत। तनौ ममुस्तत्र न कैटभद्विषत्पोधनाभ्यागमसंभृता मुदः॥ S. D; महतोर्धमहीयांसावाश्रिताश्रययोः कमात्। आश्रयाश्रयिणौ स्यातां तनुत्वेऽप्यधिकं तु तत्॥ K. P. 10. -adv. 1 More, in a greater degree; स राज्यं गुरुणा दत्तं प्रतिपद्याधिकं बभौ R. 4. 1; shone the more; 3. 18; यस्मिन्नैवाधिकं चक्षुरारोपयति पार्थिवः Pt. 1. 243; oft. in comp.; इयमधिकमनोज्ञा Ś. 1. 20; °सुरभि Me. 21. -2 Exceedingly, too much. -Comp. -अङ्ग a. (-ङ्गी f.) having a redundant limb. Ms. 3. 8. (see above -6) (-ङ्गम्) [अधिकोऽज्ञात्] a sash, girdle or belt worn over the mail coat. -अधिक a. more and more, out-doing one another. -अर्थ a. exaggerated; °वचनम् exaggeration, an exaggerated statement or assertion (whether of praise or of censure); कृत्यैरधिकार्थवचने P. II. 1. 33; (°नम् = स्तुति-
 निन्दा फलकमर्थवादवचनम्; e. g. वातच्छेथं तृणम् i. e. so light and weak; काकपेया नदी so deep and full). -ऋद्धि a. abundant, prosperous; ऋद्धिमन्तमधिकद्धिरुत्तरः पूर्वमुत्सवमपोहदुत्सवः R. 19. 5. -तिथिः, f. -दिनं, -दिवसः an intercalated day. -दन्तः = अधिदन्तः -मांसांमेन् = अधिमांस q. v. -वाक्योक्तिः f. exaggeration, hyperbole. -वाष्टिक-
 साप्ततिक a. containing or costing more than 60 or 70.

अधिकाम a. [अधिकः कामो यस्य] Of vehement desires, impassioned, lustful. -मः [कर्म.] Strong desire.

अधिकृ 8 U. 1 To authorize, qualify for the discharge of some duty; be entitled to, have a right to; नैवाध्य-
 कारिष्महि वेदवृत्ते Bk. 2. 34; गुणाः प्रियत्वेधिकृता न संस्तवः Ki. 4. 25 merits are calculated to produce liking, not mere intimacy. -2 To place at the head of, appoint, set; पाण्डवेन ह्यहं तात अश्वेष्वधिकृतः पुरा Mb.; दूषविनयाधिकृतः R. 9. 62 appointed to humble the proud; शिथिलीकृतेऽधिकृतकृत्य-
 विधौ Ki. 6. 30 set or appointed to duty; देवाः प्रसह्य तमधि-
 कुरुः Mv. 2 set on, incite or appoint as their chief. -3 To aim at, allude or refer to, make the subject of; अधिकृत्य कृते ग्रन्थे P. IV. 3. 87; किराताजुनौ अधिकृत्य कृतं कार्यं किराताजुनीयम् Sk.; नाटकं प्रयोगेण अधिकृत्यात् Ś. 1 should be made the subject of representation, should be